

O. WIT NOWAKOWSKI (1912–2004)

Bolesław Nowakowski, syn szewca Szczepana Nowakowskiego i Marii z d. Kozak, urodził się 16 sierpnia 1912 r. we wsi Zakościele w powiecie Mościska, województwo lwowskie. Szkołę podstawową odbywał w Zakościelu (1919–1923), a potem w Mościskach (1925–1927). Po jej ukończeniu został przyjęty do Małego Seminarium OO. Franciszkanów we Lwowie. Był uczniem dość solidnym osiągając ogólny stopień „dobry”. Po piątej klasie gimnazjum, 9 września 1930 r., rozpoczął nowicjat w Łodzi-Łagiewnikach i przyjął imię zakonne Wit, a 10 września 1931 r. złożył pierwsze śluby zakonne. W 1934 r. zdał we Lwowie egzamin dojrzałości i rozpoczął studia filozoficzne. 4 października 1934 r. złożył wieczyste śluby zakonne według formuły: „Ego frater Vitus Maria Nowakowski, natus in Zakościele dioecesis Premyslensis die 16 Augusti anno 1912, vota sollemnia ad vitam perfecte communem in Ordine Fratrum Minorum S.P. Francisci Conventualium, die 4 Octobris anno 1934, in manus Adm. R.P. Sigismundi Tomczykowski, Gwardiani Conventus Leopoliensis Dei gratia, sub tutela B. Virginis Matros Mariae, emisi”. W latach 1935–1939 studiował teologię w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów w Krakowie i tu 1 maja 1939 r. przyjął święcenia kapłańskie.

Pracę kapłańską i duszpasterską rozpoczął jako katecheta w Kosowie Huculskim, nowej placówce franciszkańskiej w Archidiecezji Lwowskiej. dokąd przyjechał dnia 1 września 1939 r. Już w październiku tego roku został mianowany przez abpa Bolesława Twardowskiego proboszczem w Pistyniu, wiosce położonej niedaleko Kosowa Huculskiego.

W czerwcu 1941 r. przeniesiony został do franciszkańskiego kościoła filialnego w miejscowości Żabie. Tutaj został aresztowany przez Gestapo i 13 listopada 1942 r. przewieziony do więzienia najpierw Kołomyi, a następnie do obozu koncentracyjnego na Majdanku (numer obozowy 381). W maju 1943 r. przetransportowano go do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie (numer obozowy 12089), gdzie pracował w kamieniołomach w Gross-Rossen. Następnie w lipcu tegoż roku przewieziony został do Werningerode i Hasenrode w górach

Harzu. Tam pracował jako tokarz wraz z grupą więźniów zatrudnionych przy produkcji broni raketowej V-1 i V-2. 10 kwietnia 1945 r. przewieziono o. Wita do Litomierzyc, a po dwóch tygodniach do Pragi Czeskiej w grupie 1500 więźniów, skąd udało mu się uciec i schronić w tamtejszym klasztorze franciszkańskim.

15 czerwca 1945 r. powrócił do Polski i rozpoczął pracę duszpasterską w klasztorze franciszkańskim św. Antoniego Padewskiego w Jaśle. Po dwu latach pracy 13 sierpnia 1947 r. został aresztowany przez Służbę Bezpieczeństwa Publicznego pod zarzutem przynależności do nielegalnej organizacji wojskowo-politycznej Ruch Oporu bez Wojny i Dywersji – Wolność i Niezawisłość (WiN). Wstąpił do niej zaraz po powrocie do kraju, co było wyrazem jego patriotyzmu i braku akceptacji zaistniałej po wojnie w Ojczyźnie sytuacji politycznej. Skazany przez sąd na 5 lat pozbawienia wolności osadzony został najpierw w więzieniu w Rzeszowie, a następnie w Przenyślu, gdzie przebywał do 28 października 1948 r.

Po wyjściu z więzienia decyzją prowincjała skierowany został do klasztoru i parafii w Kowarach, gdzie pełnił obowiązki wikariusza parafii, a także obowiązki organisty do końca kwietnia 1950 r. Następnie przez cztery miesiące pracował w klasztorze sanockim. 13 sierpnia 1950 r. powierzono mu obowiązki gwardiana i proboszcza w Horyńcu, które spełniał przez siedem lat, po czym w latach 1957–1961 był gwardianem w Kalwarii Paclawskiej. Kolejną jego placówką przez półtora roku był klasztor i parafia w Krośnie, a następnie od 1962 r. klasztor i parafia w Legnicy, gdzie przez pięć lat pełnił posługę duszpasterską jako katecheta, rekolekcjonista, misjonarz ludowy i dyrygent chóru parafialnego.

W sierpniu 1967 r. został skierowany do klasztoru św. Franciszka w Krakowie, gdzie pracował osiem lat pełniąc m.in. takie obowiązki jak: Diecezjalnego Duszpasterza Niewidomych z nominacji kard. Karola Wojtyły, Diecezjalnego Delegata ds. Charytatywnych męskich rodzin zakonnych przy Wydziale Duszpasterstwa Charytatywnego Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Ponadto pracował nadal jako rekolekcjonista i misjonarz ludowy. Udzielał się czynnie jako spowiednik sióstr zakonnych wielu zgromadzeń, jak również sprawował opiekę nad Rycerstwem Niepokalanej, III Zakonem Franciszkańskim oraz chórem żeńskim przy tutejszej bazylice, pełniąc obowiązki dyrygenta.

W roku 1975 o. Wit został przeniesiony do Lwówka Śląskiego, gdzie pracował najdłużej, bo 28 lat, czyli do śmierci. Tutaj przeżył swoje jubileusze życia zakonnego i kapłańskiego. Podczas złotego jubileuszu kapłaństwa 14 maja 1989 r. otrzymał list gratulacyjny od Metropolity Wrocławskiego kard. Henryka Gulbinowicza, w którym czytamy: „Słowo św. Piotra Apostoła: «Paście stado Boże, które jest przy was, strzegąc go nie pod przymusem, ale z własnej woli, jako żywe przykłady dla stada» (1P 5, 2–3) były naczelną ideą Drogiego Ojca Jubilata w posługiwaniu duszpasterskim (...), całe życie kapłańskie Dostojnego Jubilata kształtowało się właśnie w tym duchu. Było to codzienne trwanie na modlitwie, głębokim zjednoczeniu z Chrystusem celem nieustannego pomnażania życia nad-

przyrodzonego w duszach Ludu Bożego w powierzonych sobie owczarni. Trudno wyliczyć tutaj osiągnięcia i zasługi duszpasterskie. Wiem, że w wieloletniej pracy kapłańskiej było ich niemało, na różnych odcinkach życia religijnego. Pozostawiam je do najgłębszej oceny i nagrody naszego najlepszego oraz wszystkowiedzącego Ojca Niebieskiego. Naszą ludzką pamięć wyrażam słowami uznania za tak godnie przeżyte kapłaństwo. Ponadto dziękuję za wszystkie trudy tak chętnie podejmowane dla dobra Kościoła, zwłaszcza te niewidoczne, bo rodzące się mocą łaski Bożej w duszy człowieka” (List ks. kard. H. Gulbinowicza).

W Archiwum Prowincji OO. Franciszkanów w Krakowie zachowało się wiele dokumentów w postaci gratulacji, życzeń i podziękowań przesyłanych przez wiernych, dla których o. Wit był cenionym duszpasterzem. Np. w liście z dnia 9 lipca 1975 r. grupa kilkudziesięciu niewidomych z archidiecezji krakowskiej napisała: „Ojciec Wit całym sercem był oddany naszym sprawom, starał się zrozumieć naszą sytuację traktując niemal każdego indywidualnie w jego specyficznych, trudnych warunkach życia. Starał się rozjaśniać otaczające nas ciemności, darzył uśmiechem, radością, pieśnią, modlitwą, dobrą książką – które sam nagrywał, organizował spotkania. W jego zaangażowaniu, serdeczności czuliśmy oddanego nam prawdziwego duchowego ojca. Ogromnie wierzymy, że nasza prośba będzie załatwiona pozytywnie i we wrześniu będziemy znów, w trzecią niedzielę, mogli wszyscy powitać ojca na spotkaniu przy eucharystycznym stole. Zdajemy sobie sprawę jako ludzie szczególnie wrażliwi na ludzką dobroć, życzliwość, że nie każdy ma taki dar trafiania do ludzkich serc, zwłaszcza dotkniętych tak cierpieniem jak my. Serdecznie prosimy o nicodbiciecie nam tej radości”.

W podobnej tonacji wyrażali swoje podziękowania parafianie z innych placówek franciszkańskich określając o. Wita jako „bardzo lubianego, cenionego i wysoce szanowanego”, którego brak po latach wspólnej pracy odczuwało się boleśnie.

Współbracia ze Lwówka Śląskiego napisali o jego ostatnich chwilach, że „właściwie nie cierpiał w szczególny sposób; gaś z dnia na dzień; stale się polecał Maryi; w wigilię przeczuwał swój bliski koniec; odszedł przez zaśnięcie w Panu, bardzo szanowany, wspominany przez mieszkańców Lwówka jako chodząca łagodność, pogoda ducha, ktoś kto wnosi nadzieję”. Zmarł w klasztorze lwóweckim w niedzielę 11 stycznia 2004 r. Pochowany został w grobowcu braci na cmentarzu komunalnym we Lwówku Śląskim.

Źródła:

1. Teka akt personalnych, C-II, Nowakowski Bolesław Wit, 1912–2004.
2. *Kronika klasztoru krakowskiego 1973–1979* [A-I-17a].

3. *Kronika klasztoru lwowskiego OO. Franciszkanów 1939-1944* [Arch. LW. Lwów-3].
4. *Gimnazjum Pr. OO. Franciszkanów we Lwowie, Katalog klasowy – klasy III, IV, V. Rok szkolny 1927/28* [B-VIIc-2].
5. *Liber Fratrum Profesarum in Ordine FF. Minorum Conventualium in Conventu Leopoliensi ad Ecclesiam Imm. B. Virginis Mense Martii Confectus Anno 1927* [B-VIIc-2].
6. J. Kania, *Życie muzyczne w krakowskim klasztorze OO. Franciszkanów OFMConv (1908–1966)* [mps].